

Jumalateenistus Nõos R, 15.04.22, Suur Reede

Lektsioonid: Lk 23:1–12; Jh 19:1–11; Jh 19:12–17; Lk 23:26–32; Lk 23:33–43; Jh 19:28–30; Mt 27:51–52, 54; Lk 23:48–56

Jutlus: Hb 5:7–10

Laulud: 477; 81 (1); 70 (1); 94 (1–2); 92 (1–3); 90 (1); 96 (1); 378 (1–2); 94 (6); 96 (5); 100 (1–3)

Oma maise elu päevil ohverdas Jeesus palumisi ja anumisi suure hüüdmise ja pisaratega selle poole, kes teda võis päästa surmast, ja teda võeti kuulda tema allaheitlikkuse tõttu. Ja olles küll Poeg, õppis ta kuulekust selle läbi, mida ta kannatas. Ja kui ta oli saanud täiuslikuks, sai ta igavese pääste toojaks kõigile, kes on talle kuulekad, kuna Jumal oli kuulutanud tema ülempreestriks Melkisedeki korra järgi.

Teame, et Jeesus Kristus oli jumalinimene: täiuslik Jumal, kuid samal ajal ka täiuslik inimene. Ja et ta oli inimene, võime mõelda iseend või mõnda teist meile hästi teadaolevat inimest tema asemele. Millised oleme meie ja milline on Jeesus? Mis meid Jeeusest eristab ja milles me oleme sarnased? Kõik inimesed on surma ohvid, kõik peavad surema. Ja iga inimene püüab selle paratamatusega hakkama saada nii hästi kui oskab.

Kes panustab oma annete arendamisele ja rakendamisele, et siis, kui teda enam siin maailmas pole, jääks püsima vähemalt tema nimigi.

Kes panustab oma järeltulijaisse, et siis, kui tema juba surnud on, elaks tema sugu ja võib-olla ka nimi siin maailmas edasi.

Kes panustab tervislikku eluviisi või hoiab häid suhteid arstidega, et elada võimalikult kaua tervena.

Kes püüab surma ületada religiooni abil, usus surmajärgsesse ellu või uude, kõrgemasse olemisstaadiumisse.

Ka Jeesus oli inimesena surelik. Mida tegi tema selleks, et surma paratamatusega hakkama saada? Sellest jutustab meile tänane Suure Reede jumalateenistuse kirjakoht Heebrea kirjast.

Siin on öeldud, et oma maise elu päevil ohverdas Jeesus palumisi ja anumisi suure hüüdmise ja pisaratega selle poole, kes teda võis päästa surmast.

Järelilikult oli Jeesus vägagi mures oma käekäigu pärast ja püüdis surma igal juhul vältida. Mõnes mõttes oli Jeesus oma surma lävel muidugi ka erilises olukorras, kuna tema surm kippus olema vägivaldne, alandav ja piinarikas.

Teine järeldus on aga see, et Jeesus teadis: surmast on võimalik pääseda. Siin pole nimetatud (juudi kombe järgi) otsesõnu Jumalat, kuid me saame aru, et Jeesus lootis surmast pääseda justnimelt Jumala abiga.

Kas meie loodame surma paratamatusega võidelda Jumala abiga? Kristuse koguduse liikmena, kelle südames on Püha Vaim hakanud uut, Kristuse loomust kasvatama, võime me öelda „jah“. Patuse inimesena aga, kelle liikmeis elab soov siin maailmas omaenese jõuga hakkama saada, oleme sunnitud ütleva „ei“.

Jeesus aga palus, anus ja valas pisaraid selle nimel, et ta ei peaks surema, pealegi nõnda piinarikast surma, ja saavutas eesmärgi. Jumal võttis teda kuulda ja päästiski surmast. Kuid mille tõttu? Mis eristab Jeesust meist, kõigist teistest inimestest?

See, et Jeesus oli allaheitlik. Meie tekstis kasutatud sõna „allaheitlik“ kreeka keelne originaal on εὐλαβεία, mis klassikalises kreeka keeles tähendab 'lugupidavat ettevaatust'. Tähendab, Jeesus suhtus Jumalasse lugupidavalt ja ootas ära tema tahte. Ta ei hakanud projitseerima oma soove Jumalale. Mäletame ju Jeesuse palvelauset Ketsemani aias: „Ometi ärgu sündigu nõnda, nagu mina tahan, vaid nii nagu sina!“ (Mt 26:39)

Mitte ükski inimene ei suuda olla oma surma paratamatusega leppides või sellega võideldes nii allaheitlik, nii „lugupidavalt ettevaatlik“ nagu seda oli Jeesus. Sest kõiki meid segab selles patt. Me ei suuda usaldada oma elu täielikult Jumala hoolde, sest patt sosistab meile, et see pole parim variant. Ikka ise peab ka midagi tegema, kas siis midagi sellist nagu loetlesin ülalpool, või midagi veel enam. Kuid lihtsalt Jumala peale lootma jääda pole ju õige. Isegi vanasõna ütleb: aita ennast

ise, siis aitab sind ka Jumal!

Kuid Jeesus ei üritanud ennast aidata. Ta anus, palus, valas pisaraid, kuid ütles siis: mida ma ka ei paluks, sündigu sinu tahtmine, Jumal!

Ja Jeesust võetigi kuulda. Ta ärkas surnuist üles.

Kuid see ei tähendanud seda, et Jeesus ei surnud. Teame väga hästi, et ta suri. Ja pealegi veel piinarikast surma. Selles seisneski Jeesuse 100-protsendiline usk. Ta ei vajanud mingeid märke siin elus, et tal on võimalik surmast pääseda, vaid oli valmis siiski surema, uskudes, et Jumal äratas ta üles.

Kas meie oleme valmis niimoodi surema? Ja kas võime mõelda oma lähedase surmast samamoodi? Et inimene sureb küll, aga ta ei jää surma kütkeisse? Igaüks võib nende küsimuste üle mõelda oma sisimas.

Edasi ütleb Hb autor, et Jeesus, olles küll Poeg, õppis kuulekust selle läbi, mida ta kannatas. Olen kannatusest siit kantslist kõnelnud eelmisel pühapäeval ja väitsin siis, et mitte ükski inimene ei soovi kannatada. Kuid kannatused on siiski paratamatud. Jumalal on kannatusi tarvis tema plaani jaoks meie, inimeste suhtes.

Nimelt on Jumal on pannud kannatused õpetamise teenistusse. Kui pole kannatusi, siis pole ka arengut. Pole kuulekust Jumalale.

Kui õpime kõndima, siis kannatame. Kui omandame haridust, siis kannatame. Kui talume elu paratamatusi ja ootamatusi, siis kannatame. Kui tunnetame oma piiratust, siis kannatame. Kui püüdleme endale seatud eesmärgi poole, siis kannatame.

Kannatas ka Jeesus. Ja õppis (siin on ainus koht UT-s, kus on öeldud, et Jeesus õppis). Milleks oli Jeesusel kui Jumala Pojal tarvis õppida? Selleks, et mõista inimolemust 100-protsendiliselt. Ja ka selleks, et saada kuulekuses 100-protsendiliselt Jumala omaks.

See Jeesuse õppiv kannatus on kõigile inimestele eeskujuks, annab ideaali, mille poole oma elus pürgida. Ja innustab ikka edasi minema, sest 100 protsendini inimeseks saamisel ja Jumala omaks saamisel on pikk tee.

Eelmisel pühapäeval jutlustasin Filipi kirja varakristliku hümnialusel Fl 2:5–11, kus on öeldud: „Ta [Jeesus] alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani. Seepärast on Jumal tõstnud ta kõrgemaks kõrgest...“

Meie tänane kirjakoht lisab juurde: „Ja kui ta [Jeesus] oli saanud täiuslikuks, sai ta igavese pääste toojaks kõigile, kes on talle kuulekad.“ Jeesus sai kuulekaks oma taevasele Isale, sai täiuslikuks inimeseks ja jäi täiuslikuks Jumalaks. Ja Isa tõstis Poja kõrgemaks kõrgest. Tõstis selleks, et päästa teisi inimesi.

Algul kõnelesin, et inimene, meie kõik ei suuda kuidagi võidelda surma paratamatusega, sest me ei suuda olla allaheitlikud Jumalale, usaldame liiga palju iseennast. Ent just selleks on Looja Jumal saatnud oma Poja. Nimelt suudame me inimestena olla allaheitlikud Jeesus Kristusele.

Ta on täpselt meie sarnane. Nagu öeldakse ühes matusepalves: „Sina ise said valu täis meie pärast ja tunnend meie häda...“

Jeesus ütleb ka Mt 11:28–30: „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise! Võtke enda peale minu ike ja õppige minult, sest mina olen tasane ja südamedelt alandlik ja te leiate hingamise oma hingedele, sest minu ike on hea ja minu koorem on kerge!”

Seepärast on meil hea olla Jeesus Kristusele kuulekad. Tema on inimene ja Jumal. Või nagu ütleb Hb, Jeesus on ülempreester Melkisedeki korra järgi: mitte preester materiaalse salvimise, seaduslike tseremooniade või mõne muu inimliku seadmise läbi, vaid taevaliku seadmise, Püha Vaimu vahetu salvimise läbi.

Meie Issand löödi risti täna u 2000 aastat tagasi. Me leiname teda. Kuid oma kuulekuses talle ootame me peagi saabuvat teadet surma võitmisest ülestõusmisest.

Aamen.